

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adának vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy óra	1 "

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyzet hasábozott garmond sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. Haasensteint és Voglertől) (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-té 9 szám emelet.)

A „KELET”

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai utalvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Az éhezőknek és szomszédoknak!

A háború-sújtott francziák javára adakoztak Kerekes János úr ivén:

Postakezelő Kerekes János (mint gyűjtő) 1 frt, Nagy Elek ref. lelkes 1 frt, Gorcsa Péter 50 kr, Rozman Jánkel 20 kr, Kohn Filep 1 frt, Farkas József 40 kr, Elekes József 1 frt, Nagy György 20 kr, Szentmarjai Lajos 1 frt, Tóth Ábel 2 frt, Fischer Mayer 10 kr, Egy valaki 40 kr, Huszár György 1 frt, Mátyás Lőrincz 10 kr, Györfy József 20 kr, Nagy Sándor 40 kr, özv. Csomafáji Lajosné 10 kr, Györfy József 20 kr, ifj. Fazakas Józsefné 10 kr, Butka Lajos 1 frt 1 kr, Szilágyi József 50 kr, Szilágyi József 10 kr, id. Rigó György 20 kr. Összesen 12 frt 71 kr. Mult közleményünk összege 106 frt. Egész összeg 118 frt 71 kr.

A bírósági szervezésről.

I.

(D.) Kolozsmegye bizottmánya volt az első, mely irányadó szerephez méltóan, első adott testületileg kifejezést azon felfogásnak s aggodalmaknak, melyek a szőnyegen levő bírósági szervezet ötletéből, úgy hisszük, minden gondolkodó főben felviláglantak, s melyet e lapok hasábjain részünkről is hangsúlyozni törekedtünk.

És minél több oldalról vizsgáljuk e kérdést, minél tüzetesebben foglalkozunk a jövőnk alakulásának taglalásával, annál inkább szilárdul bennünk azon meggyőződés, hogy ott, hol a municipalis élet már a mult időkből oly kifejlődéssel jött át a jelenre, mint minálunk, minden czélszerű berendezés alapja első sorban s egyedül maga a municipium: és így minden beosztást, minden rendezést a municipium beosztásának, rendezésének kell megelőzni.

Ha tökéletlenek a mi megyéink határai, ha hiányos a jelenlegi politikai felosztás az igazságszolgáltatás berendezésére nézve, ha a törvényszékek tűzhelyeiért összevissza kell kuszálni az ösmegyék határait, s átszakítani szomszédos megyék községeit, községecsoportozatait más szomszédos megyékbe, úgy tökéletlenek megyéink határai s hiányos a felosztás adminisztratív szempontból is; sőt nyíltan kimondjuk, hogy a közigazgatás még sürgetőbben követeli a helyes felosztást, mint maga az igazságszolgáltatás, mert a perlekedők alig egyezred részét teszik a honpolgároknak, míg a közigazgatás és közrendőrség kérdései kihatnak minden családra, minden honpolgárra, s így valóban közegei s központjai még sokkal inkább követelik a megközelíthetőséget.

Mint az elbeszélő, a ki rossz logikai rendszert követve, előadásában minden újabb főszme értelmezése végett kénytelen a legvégső részleteket is ismételve elbeszélni, a miket már nagy részben előbb is előadott, és pedig kénytelen azért ismétetni, mert az új főszmehez még néhány oly részlet járul, a mi az előbbi főszme körében nem fordult elő; úgy vagyunk átalakulásunk s főképp berendezéseink kérdésénél, ha az alaphán nem kezdtünk, s összebonnyolódik a gomolya, ha az azt lefejtetni törekvő nem találta meg a vezérszálat.

Nálunk utóbbi időkben minden berendezés ad actum történt, minden szakma rendezett és foglalt magának tért és határt, mint egy új Amerikában, a szerint, a mint saját céljára nézve jobbnak találta, nem vevén tekintetbe minden rendezés főalapját, a községet s a társadalom célját: a családot.

Innen lettek már is oly anomaliák, mikép tudunk egyént, a ki fölszámította, hogy azon község, melyben ő lakik, már is több külön központhoz tartozik, s keletre kell utaznia katonáskodási, nyugatra nevelési ügyében, északra közigazgatási, délre igazságszolgáltatási, s ki tudja merre pénzügyigazgatósági dolgaiban!

Rendezett államokban ugyanazon departamentet képező községek egymástól el nem választatnak, hanem a községek összege kinézvén a departamentet, ennek határain belül özpontosul amazoknak egész életmozgalma, s a departamenttal együtt megy minden község azon magasabb közegek hatósága alá, melyeknek hatásköre nagyobb complexumokra terjed ki.

Igy volt nálunk is a mi ős megyerendszerünk alatt, a megyében feltaláltunk mindent, s a megyével mentünk azon követelések elébe, hol az országos intézmények vonatkoztak reánk.

Ha királyságunkban a megyék mindeneket megelőzőleg helyesen felosztatnának, a kerületek s járások kellően körvonaloza lennének, elősorolva községek, a melyek a járást, elősorolva a járásokat, a melyek a kerületeket, s elő a kerületek, melyek összege a megyét képezi; egyetlen egyszer a politikai felosztásnál kellene a községek elősorolni, s minden más szervezésnél csak a főorganra: a megyére s annak főbb tagjaira: a kerületre s járásra kellene hivatkozni.

Igy az igazságszolgáltatási berendezésnél az lenne a kérdés: mekkora ez s ez megye? népessége s területe hány tagból álló forumot követel? hol a megye közigazgatási központja, ott kell lenni a törvénykező központjának; hol a kerület központja, ott kell lenni az egyesbírósnak stb. A pénzügyigazgatóságot, toborzó kerületeket, országos ügyészségeket, talán államrendőrséget stb. fognánk berendezni, akkor a megyék csoportozatját vesszük tekintetbe, s a főmegyét, mely a többinek központja, vesszük tekintetbe stb.; a földolog az, hogy a község, mint testrésze a megyének, attól semmi esetre el ne szakíttassék, hanem a megyében éljen, ott találjon fel mindent, a mit a megye magába foglalhat, s a megyével együtt menjen oly viszonyok közé, melyek több megyék összegére hatnak vissza.

Ezért mondtuk ki — a bírósági szervezethez szólna, — hogy e berendezést meg kellett volna előznie a megyék politikai felosztásának, s részünkről annyira át vagyunk hatva ezen fételünk gyakorlati igazságosságától, mikép aggodalmunkat csak azon egyetlen remény csilapítja, hogy az utolsó órában is, midőn törvényszékeink berendezésében s rayonjaiknak megszabásában megállapodnak, számot fognak vetni azon eszmével, hogy a törvénykezői beosztás a mulhatlanul bekövetkezendő politikai felosztásnak ne praepjudicáljon, sőt inkább annak biztos határait mutassa ki.

Ugy kell tehát nézetünk szerint a törvényszékek beosztására gondolni, hogy szervök a közigazgatás szervének megfelelően, mert részünkről tartatlannak véljük azt, hogy a közigazgatási departamentek az igazságszolgáltatási departamentektől különbözzenek, hogy a polgár keletre fusson az elene elkövetett kihágás miatt, s nyugatra, ha azt amott bűnnek qualificáltak, s a törvényszékhez kell folyamodnia; s hogy a végrehajtásra vagy kinyomozásra kiszállott bírósági közeg p. o. M.-Vásárhelyről vegye útását, a közigazgatási assistensnek pedig a M.-Vásárhelyről kiszállott bíró védelme végett talán Vécs vagy Görgény északi vidékéről a távol délre fekvő Tordára kelljen lovas legényt küldeni a fegyveres erő alkalmazásának kérdéseinél.

Mi részünkről ily összezavart rendezéssel az ország rendjének fentartására hivatott közegek szabatos összeműködését képzelni sem tudjuk.

És hogy ha meg volnánk arról győződve, hogy a megyék azon határok közt fognak továbbra is fentartatni, a mint most vannak: akkor határozottan azon nézetten volnánk, hogy az igazságügy-ministerium a bíróságok székhelyeinek meghatározásánál a megyék mostani határait vegye tekintetbe, s a községek kizárólag a megyék határain belül

ossza be a törvényszékekhez, mert azt, hogy egy törvényszéki rayonba két-három megye közigazgatása és pedig csak egy-két átszakadt község miatt birjon illetőséggel, azt mi oly anomaliának tartjuk, melynek következményei nagyon hátrányosan fognak jelentkezni minden alkalommal, midőn az igazságszolgáltatásnak a közigazgatással kapcsolatos teendői állanak elé. És éppen ezért, ha a politikai felosztást elhalasztani akarják, nem kellene új felosztás a törvénykezésre nézve is. E részben még néhány észrevételt teendünk közelebből.

BELFÖLD.

— Andrássy gróf Bécsbe utazott, hol alkalma lesz, a Hohenwarth ministeriummal is megismerkedni. A katonai őrvidek polgárosításával s a delegatiónk összehívásának kérdésével hozzák útját összeköttetésbe. A magyar kormány azon meggyőződésre jutott, hogy az utólagos budgettárgyalás mint rendszer fen nem tartható, s hogy ennyi évi alkotmányosság után a kivételes állapotoknak már véget kell vetni. A jókori budgettárgyalás azonban, a közös költségvetés elkészültétől s ez ismét a delegatiónk mielőbbi összehívásától függ. Ismeretes dolog, hogy a bécsi reichsráth szétoszlata csak hajszálon függ s ha bekövetkeznék, ismét meghiusítaná kormányunk szándokát, mely a jövő évi költségvetésnek még ez évben leendő tárgyalására van irányozva. Andrássy gróf e tekintetben nemcsak fontos felvilágosításokat szerezhet magának, de a kérdés elhárítására is kétségtelenül gyakorland befolyást.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, mart. 13. 1870.

Elnök Perczel Béla (másod alelnök); jegyzők: Bujanovics, Jámber.

Több kérvényen kívül, (melyek a kérvényezési bizottsághoz utasítatnak,) jelenti elnök, miszerint Török Albert képviselő megválasztása ellen kérvény érkezett be a szabályszerű 30 nap letelte előtt. A bíráló bizottsághoz utasítatik.

A képviselők közül többen kérvényeket nyújtanak be.

Szlávy József földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter több beadványt tesz a ház asztalára alkotmányos tárgyalás végett, u. m. törvényjavaslatok a Guatemalé köztársasággal kötendő barátsági és kereskedelmi szerződés, — a Spanyolországgal kötendő hajózási szerződés, — és a Szászországgal egy összekötő vasutvonal iránt kötendő szerződés becsikkelyezése iránt.

Kinyomatni határozatnak.

Szlávy miniszter felel Tánics Mihálynak az iránt tett interpellációjára: való-e, hogy a kormány a serviták telkének egy részét 300,000 frtért megvette, kijelentvén, hogy igen is való, de a vételár nem 300,000 frt, hanem 226,842 frt, miként a képviselő ur ezt a ház előbbi tárgyalásaiból és az 1870. évi 40 törv. czikkéből megérthette volna.

Tánics Mihály alkalmat vesz itt kijelenteni, miszerint ő a szerzetesrendek eltörlését ohajtja. A ház tudomásul veszi a miniszter választát. Ugyancsak Szlávy miniszter Majorosnak az óbécsei távirati állomás helyreállítása tárgyában azt feleli, hogy a sok építkezés miatt halasztatott eddig, de legközelebb meg fog történni; Helfynek pedig a külföldi lapok után példányonként szedett két krajezar bélyegilletékre nézve kijelenti, hogy van tudomása róla s ez a törvénynek megfelelő, mert az 1869. XXIII-ik törv.-czikk csak a belföldi lapokra törlőre el a hirlapbélyeg.

Szlávy kereskedelmi miniszter egyuttal felel Majoros István azon interpellációjára, melyben kérdi, vajjon a távirászati tanfolyamokra nők vétetnek-e fel? A miniszter kétféle tanfolyamot kíván itt megkülönböztetni; az egyik tanfolyam magas kiképzetést ad, s oda csak 6 gymnasialis osztályt végzett ifjak vétetnek fel; de van más tanfolyam (11 helyen az országban), hol a kezelés és gyakorlat taníttatik, ide felvétettek és felvétetnek nők is, és már tényleg 15-en alkalmazva is vannak, 43 pedig a tanfolyamot végezte, s várja az alkalmaztatást. Most e tanfolyamok nem folytattnak, míg a 66 férfi és 43 nő távirások nagyobb része alkalmazva nem leszen.

Majoros István meg van elégedve a válaszzsal, de kéri a kormányt, legyen gondja arra is, hogy a nők a ki-nevezéseknél „háttérbe ne szoríttassanak” (hosszas derültég.)

A ház a válaszokat tudomásul veszi.

Justh József indítványozza, miszerint az ülések ezen-tul is 9 órától 3 ig tartassanak a husvétii ünnepekig.

Ormos Sándor nem vonja ki magát a köteleesség-ből, de lehetetlenségre kötelezni sem akarja, ennél fogva tekintetbe véve, hogy a képviselőknek másutt, a clubokban stb. is teendők vannak, hol szintén egész törvényjavaslatok tárgyaltnak végig, — egészségi szempontból is indítványozza, hogy az ülések 9-től 2 óráig tartassanak. Tisza Kálmán szintén e nézethez csatlakozik, mire

az indítvány elfogadtatván, határozatilag kimondatik, miszerint a képviselőház üléseit a husvétüi ünnepekig 9-től 2 óráig fogja tartani.

Csiky Sándor, tekintve, hogy a ministerek a be-terjesztett interpellációkra vagy igen későn, vagy soha sem felelnek, egy határozati javaslatot nyújt be, melynek értelmében kimondandó lenne, miszerint a ministerek kötelezettségben állnak az interpellációk 15 nap alatt felelni, ha pedig akadályozva volnának, e záros határidőben indokolt előterjesztésben halasztást kérni tartoznak, különben az interpellatio tanácskozási tárgyaá tétevé, haladéktalanul napirendre tűzetik ki. Kinyomatik.

Hajdu Ignác a kérvényezési bizottság részéről a 39. sorjegyzéket jelenti be. Ki fog nyomtatni.

Felvétetvén a napirend, harmadszori felolvasás után véglegesen elfogadtatik az Eszterházy-képtár megvételéről szóló törvényjavaslat.

A napirend második tárgyát a hétfőn bejelentett kérvényezési bizottsági resolúció tárgyalása képezi.

Ürményi Miksa, b. Fillenbaum Ferenc, Hajdu Ignác és Szőgyény László olvassák a 28, 29, 33 stb. sorjegyzékben foglalt kérvényekre hozott bizottsági elintézkvényeket, melyeket a ház elfogad.

Ülés vége 1 órakor.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, márcz. 14.

(s.) A porosz-orosz szövetség még mind a leg-élénkebben foglalkoztatja az éjszak-németországi és angol sajtót. A tekintélyes „D. News”, mely fait accomplinak tartja e szövetséget, így ír: „Az orosz-porosz szövetség nagy csapás volt Franciaországra nézt, pedig mentője lehetett volna. Közvetlenül Sedan után Fleury tábornok azon helyzetben volt, hogy Párisba megsürgönyözzé, hogy azon esetben, ha a béke azonnal megkötetik, az orosz csár garantirozza, miszerint Poroszország a békét elfogadja anélkül, hogy kárpótást követelne. E telegramm még ma is a külügyministeriumban van. A sürgöny elküldése azonban már csak akkor történhetett meg, midőn a revolúció eredménye: a köztársaság élén a nemzeti védelmi kormánnyal, már ténynyé vált volt. E néhány órai késedelem egészen más irányt adott az események áramlatának.”

Mig az angol parlamentben interpelláció-interpellációt ér és Gladstone csak annyit tud mondani, hogy az angol kormánynak nincs tudomása az állítólagos porosz-orosz szövetségről, addig egyre érkeznek a hírek, melyek jelentést tesznek Oroszország nagy katonai készülődéseiről. Legújabbban egy porosz lap, az „Ostsee Ztg”-hoz érdekes részleteket e készülődésekről. Az orosz határszéli várak nagy sietséggel szereltetnek föl, és Modlin, Demblin és még néhány vár külerődök emelése által erősítettnek meg. A kormány egy rendelet által meghagyta a negyedik zászlóalj szervezését, s egyúttal buzgón szervezi a vasúti és távirat csapatokat.

A Franciaországba érkező hírek kevésbé megnyugtatólag hangzanak. Nemcsak Párisban, hanem az ország több városában zavarok törtek ki. Creuzot, Marseille és Roubaixban munkás-zavargások uralkodnak, s a munka mindhárom városban beszünttetett. Lyonban ellenben, mely eddig fészke volt az ultraradikális izgatásoknak, jelenleg nyugalom uralkodik, s a vörös zászló márcz. 3-án

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az erdélyi országos színház keletkezése, alapítása, építtetése és megnyitása.

Kövári László „Erdély Történelmé”-ből.

(Az 50 éves jubileum alkalmából.)

(Folytatás.)

Hogy azon kor színészetéről fogalmat hozzunk, megemlítjük, hogy akkor a színész inkább hazafi, kit lelkesülés vezetett a tövises pályára; Kócsi nem csak igazgat és játszik, de egyszersmind operát szerez; Lavota János, az erdemdus zeneszerző, 50 frt havidíjért a zenekar vezetése s a tagok tanítása mellett évenként két operának színre alkalmazására is kötelezte magát; a hires Jancsó, a nálam levő eredeti költvéből láthatólag, 1800-ban 20 frt, 1808-ban 30 forintot huzott; a színész akkor actor, a sugó suf-ler, s a színésznő „ifjasszony rollákat” tanult, a nép theatrumba járt; egyes ur és urnő nevenapján játék rendeztetett; tiz színész elég volt egy társaságnak; a király papir palástja, aranypapir paszomántja tán most is ott hánnyódik a színház híján, mint színészetünk gyermekjátéka.

A színház építése 1805—1806-ban Czicziri Antal, főkörmányszéki hivatalnok felügyelete mellett sebesen folyt. A társaság folytatá előadásait. Telenként Kolozsvárt mulatott, tavaszonként körutat tett.

A kisebb körutak sikerén felbátorodva, a társaság éltetője, b. Wesselényi Miklós azon gondolatra jött, miszerint Magyarhonban Thalia kialudt oltárát ismét meggyujtsa. E végre az itteni társaság könyvtárát lemásoltatá, ruhatárát utánkézzitteté, a társulat már felszaporodott tagjait kétfelé osztá, s egy részét 1806-ban, Ernyi Mihály vezérlete alatt Debreczennek indítá. Mint annyi menekült tértek vissza Ernyiék, kik a magyarhoni színészet elbukta-
val vették vala Erdélybe magukat. Tizenkét évi bujdosás után ismét visszaléptek szülőföldükre: hol most nem csak Debreczen és Szeged fogadta jól őket, de 1807-ben Pest is megnyitá számukra német színházát.

bevonatott. Helyére fekete gyászlobogó tűzetett ki, hogy jelképezze Franciaország szerencsétlenségét, s a közös gyászt.

Németországban a választások eredménye legkedvezőbb a liberalisokra nézt, miután mintegy 200 liberalis választatott meg, conservatív 94, clericalis 66, lengyel 14 stb. A döntő szavazat sulypontja tehát a régi liberalis pártra vagyis a national-liberalisok jobb szárnyára fog esni. A „Vossische Ztg.” nagyon helyesnek tartja, hogy a német nép nem igyekezett több katonai celebritást és fejedelmi családtagot választani.

Franciaországban a társadalom minden teréről ki akarják zárni a németeket, sőt Párisban még személyes bántalmazásoknak is ki vannak olykor téve a hazatérő németek, kik ott meg voltak telepedve s csak az ostrom idején hagyták oda a várost, egy „nemzeti porosz-ellenes liga” is alakult már, melynek ideiglenes alapszabályai a következők:

1. A nemzeti porosz-ellenes liga öt-évi tartamra alapittatik. Célja: a) Franciaország legjelentékenyebb városainak kereskedő-házaiban elszasziakat és lotharingiaikat alkalmazni, hogy a poroszok kizárása s ezeknek egykori honfitársaink által való pótlása folytán a kémkedés megátoltassék; b) hogy a bekebelezett lakosoknak, kik a porosz iga alatt nem akarnak élni s Franciaországba szándékoznak kivándorolni, segélyezés és munka nyujtassék; c) hogy az országban könyvek terjesztessenek el, melyek elbeszélnek a németek kegyetlen tetteit, miként az ifjúságban vágy ébredjen a hazát megboszulni. — 2. A liga minden tagja belépésekor, vagy egy egy hónap mulva, husz frankot fizet. — 3. Mihelyt kellő számú tag lesz beírva, gyűlés tartatik az alapszabályok megvitatása és a társulat végleges megalakulása végett. — 4. A társulat főhelye Páris. A tagok minden hónapban tudósíttatni fognak a liga működéséről és kiadásairól.

Francia lapok egy érdekes párbeszédéről emlékeznek meg, mely Thiers és Chanzy tábornok között foly le. Megtörténvén ugyanis a szavazás a békefeltételek fölött, Chanzy elment Thiershez és köszönetét fejezi ki, hogy ez utóbbi barátságosan emlékezett meg róla beszédében. Chanzy egyúttal megjegyzi, hogy ő a béke ellen szavazott. — Thiers erre élénk megjegyzéseket tett, azt mondván, hogy Chanzynek a szöszékről kellett volna e nézetet fejtegetni. A tábornok viszont azzal szabadkozott, hogy ő a tények és nem szavak embere. „Ha ön a tények embere — válaszolá erre Thiers — akkor önnek meg kellett volna tartani Le Manst, s akkor persze nem jegyeztük volna alá a békefeltételeket.”

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, márcz. 15. 10 ó. 40 p. d. e.

Érkezett: márcz. 15. 11 ó. — p. d. e.

Banville marquis nagykövetté neveztetett ki Bécsbe.

A kormánynak összes hivatalos személyzete e hó 13-án estve Bordeauxból Párisba ment át.

Bellvilleben az izgatás folytonosan növekvőben van; röpiratok terjesztetnek, melyekben a katonaságot egyenesen lázadásra szólítják fel;

Mig Ernyi künn ily hódításokat tesz, az Erdélyben maradt társaság Kócsi igazgatósága s az országos bizottmány felügyelete alatt, új biztos alapot nyert, b. Wesselényi Miklós a társaság kormányát és párfogását egészen átvévé. A színészet nem remélt jobb idők elébe nézett, annál mélyebb lett a fájdalom, mit 1809 hozza színészetünkre és a társaságra b. Wesselényi halálában.

Mikor 1808-ban gr. Teleki Ferencz elhalt, a színházépítés egyik őrszelleme szállt sirba; Wesselényiben maga a kezdő magyar színészet egyik geniusát vesztek el.

A két férfiú elhunytával mintegy ár özönlötte be a baj színészetünk virágzásnak indult mezejét: Kócsi lelépett: helyébe 1810 aprilisében Vandza Mihály állott, kisebb tehetséggel; gr. Rhédei László azon kisszerű bosszujában, mivel Vandza terméért a kívánt összeget meg nem ígérte, 1810-ben német társulatot hívott Kolozsvárra, mely a lóiskolába szorult magyar színésztől a közönséget, a jobb német opera felé hódította.

E ponton találta színészetünket az 1811-ki erdélyi országgyűlés, mi Kolozsvárt tartatott. Mondhatni gyom kezdé vala benőni mind a színészet, mind az építtetésben fennakadt színházterét. Azonban Erdélyben soha sem hiányzott a szép, jó és nemes iránti érzelem. 1811. febr. 27-én ismét országos ülés elébe került a színház. A magyar színészetünk idegen általi elnyomatása fájdalmas szavakra fakasztá a jobbakat; a gyűlés husz tagu bizottmányt nevezett ki, mely a félbeszakadt színház tovább építésére a költségvetést megtétesse s előlegesen megvizsgálja. Mikor tárgyalás alá került, az országgyűlés a kívánt 60,000 frt helyett 100,000 frtot szavazott meg, még pedig nem népdó utján, hanem azt az akkor nem-adózó nemességre rótta ki.

Ily lelkesen fejték tovább az ügyet, nem csak színházat akartak, hanem egyszersmind tőkét is kívántak alapítani... Azonban a megszavazás után néhány nappal, márt. 15-én bekövetkezett, mit senki sem várt, a devalvatio, a 100,000-ból csak 20,000 lett. E csapásra a második következett. A kirótt adó alól az egyházak, fiscalitások kivonták magokat, s így a 20,000 négyezerrel még alább szállott.

Párisnak többi városrészeiben teljes nyugalom uralkodik.

A franciaországi vaspályák ma mennek vissza a francziák kezelsébe.

Vilmos császár tegnapelőtt Nancyban volt, a honnan Metzbe indult.

Napoleon már elutozott Angliába.

A poroszok a brüsseli békealkudozásokhoz Balant és Amimot jelölték ki.

Nyílt számadás.

Alúírt idei január 28-án táncz vigalmat rendeztem oly czélból, hogy annak jövedelme az 1867-ik év végén G. J. főesperes által nagy küzdelmek és ép olyan fáradsággal Hátszegen fölláttatott s azóta szépen virágzó leányiskola, e felett a rokkant honvédek alapjának javára fordíttassék.

E vigalomban a vidék a zordon idő miatt gyéren volt képviselve.

Mind a mellett a helyi bevétel, a 70 frtra menő kiadást 12 frttal meghaladta, ez összeghez járult még m. Lónyai Béla és nője részéről 10 frtnyi adomány, továbbá a derék boldogfalvi birtokos és országgyűlési képviselő Kendeffi Árpád Pesten eladott 50 frtra jegyet: e szerint a tiszta jövedelem fölment 72 frtra, ebből fele az említett iskola- alapnak átadatott, más fele pedig a magyar kir. honvédelmi miniszter ur ő excejához illetékes helyre juttatás végett felküldetett. Felhasználok az alkalmat a nyilvánosság előtt az illető résztvevőknek hazafias köszönetet nyilvánítani.

Hátszeg, 1871-ik martius 12-én.

Lengyel József
bál rendező.

NAPI HIREK.

— A király az igazságügyi magyar miniszter előterjesztésére, a maros-vásárhelyi ítélő táblához rendes bírót Dézsi Farkas pótbíró, pótbíróvá pedig dr. Dósa Miklós maros-vásárhelyi jogakadémiai tanárt nevezte ki.

— Czöbel Béla szabadságot állományu honvéd lovas hadnagy, a m. kir. honvédségben viselt tiszti rangjáról és címéről önként leköszönnén, lemondása a honvédelmi miniszterium által elfogadtatott.

— A vallás- és közoktatási m. kir. minister Biró József deési reform. tanítót a hunyad-zarándmegyei tanfelügyelőséghez tollnokká nevezte ki.

— Finaly H. L. urtól a következő helyreigazító sorokat vettük: „A „Kelet” 60-ik számában a muzeum-egylet e hó 11-én tartott tudományos ülésén előadott értekezésben tett megjegyzésekre szükségesnek látom a következő kis helyreigazítást közölni: elsőben nem fejtegettem a tizedes rendszer alkalmatlan voltát, annál kevésbbé bizonyítottam, legfőlebb annyit mondtam, hogy a tizenkettős rendszer ugyanazokra az elvekre fektetve még kényelmesebb a tizedesnél; a tizenkettős rendszer elfogadását nem ajánlottam, igen jól tudván, hogy ily ajánlat, ha tenni akar-

*) Kérem az erdély-részi lapokat: közöljék e nyilván s számadást.
L. J.

Azért az ügy nem bukott meg. A begyűlt pénz mellé életbe léptették a páholyok eladását, minden páholy jogát áruba bocsáták 400 frtért úgy, hogy azon pénzért a lefizető család örök jogot nyerjen: innen keletkeznek a családi páholyok. Ezek alapján már 1812-ben úgy állott a pénztár, hogy az építést káli Nagy László, országos biztos, újra megkezdte, 1813-ban a színház fedél alá jutott; s ezen felirat: „Az erdélyi Magyar játékszin 1813.” már föltétethetett.

Azonban a pénztár ismét kiürült, az építés ismét megállott. A társaságot is balsors érte. Előadási helyisége, eladová lett, gr. Bethlen Gergely vette meg, s a kirakott művészet pályát nyitván a lovagnak, itt hagyá 1814-ben Kolozsvárt, Vásárhelyt, a székelly nemzetnél keresett menedéket. És ott maradt egész 1819-ig, mint a mikor ismét mint várt vendég térhetett meg régi fészkebe.

(Vége köv.)

A toll királya.

Rádl Ödöntől.

(4. Folytatás és vége.)

Ragyogó szellemének hire messze földre ment; szeretetreméltósága határtalan, szívjósága leirhatlan volt. Költői lelke, szíve a legcsillogóbb gyémántokkal árasztá el a francia költészetet. Hogy mennyi báj, mennyi költészet rejlett benne, arról költeményei (1) tanuskodnak.

Girardin folytatta megfoghatlan szerepét. — 1848 február 24-e eljött. A Guizot palota előtti pisztolylövés jel volt Európának általános forradalomra. A köztársaság megülte Carrel Armand, a tisztakeblő republikánus, gyász-ünnepélyét; százezer ember állott sirja körül halált és boszút ordítva gyilkosára.

Az pedig előlépett; feltárta mellét. Őljetek meg! mondá. Senki sem nyult hozzá! Aztán odalépett áldozatának sirjához és megesküdt annál, hogy a nép ügyét soha el nem fogja hagyni. — Ugyanaz nap este, lapjában egy maró gunnyal irt cikik jelent meg tőle, mely-

(*) L. „Poésies de madame Emile de Girardin.” Paris M. Lévy 1861.

nám, nem a muzeumi felolvasásokba való; hanem egészen más helyre kellene tennem; végre Leech munkájára, és még egy kissé korábbi hasonirányu törekvése, a Leibnitz-ra nézve éppen az a megjegyzésem, hogy előadásom fő-célja éppen egy fogás bémutatása volt, a mely nézetem szerint képes lehetne elhárítani éppen azokat a nehézségeket, a melyeket a tizenkettős rendszer „mint olyan” a tizedes rendszerhez szokott számító elébe gördít. Minthogy az illető rovat t. szerkesztője*) az előadáson személyesen nem volt jelen, remélem, hogy e helyreigazítást közölni fogja, a melyet nem azért kívánok, mint ha valami tudományos prioritást akarnék magamnak megmenteni, hanem csak azért, hogy idegen olvasó ne jöhessen arra a gondolatra, hogy s. v. v. — bolondot beszéltem.

— Az erdélyi muzeum-egylet népszerű tudományos felolvasásainak második szombatán, márczius 18-án délután 5 órakor fog megtartatni. Értekezni fog Berde Áron „A gépek befolyásáról társadalmunkra.”

— Most jöttünk rá, mit értett a „Magyar Polgár” az alatt, hogy minden irodalmi összeköttetést megszüntetett a „Kelet” szerkesztőségével — t. i. nem vált csempéldányt velünk. Mi lesz így belőlünk?! De szerencsénkre itt is valósult, hogy mikor „legnagyobb a veszedelem, legközelebb a segedelem”, mert ime: a „Kol. Közl.” meg ujabbán „irodalmi összeköttetésbe” lépett szerencsétlen lapunkkal, mit onnan sejtünk, hogy egyik közelebbi számában kétszer is előfordult lapunk címe. Mély hálával regisztráljuk e kitüntető kegyet. Welche Wendung, durch Gottes Fügung!!

— Napoleon ös-képe. A babyloni „Mene Tekel” elégszer volt mostanában alkalmazva bizonyos helyzetekre s Párisnak is bővségesen kijutott az ujkori Babylon címe. De a következő kis kuriozum nem forog épen annyira közszájon: Ezelőtt mintegy 1300 évvel Hira ujbabyloni birodalmán egy sokat dicsőített fejedelem uralkodott, kinek neve N-en kezdődik, N-en végződik s közepén is O betű áll. Dynastiájában ő hordá III. e nevet s kerek szálban 20, mások szerint pontosabban 22 évig uralkodott. Bukásakor egy korabeli arabs költő egy epigrammot irt, mely szöszterinti fordításban így hangzik:

„Ha volt, ki bizton várható be sorsát,
Azt hinnék más se lehetett csupán N-o-n.
Látám e N-o-n-t nagy boldogsága közben
Főrangot, díszet, kegyet, aranyt szorva,
Éj s napon át népének sorsát döntve
Smindenki hallgatott! — Csupán a Végzet szava szolt:
S leomlott rá a trón, husz éves birodalma
Egyetlen éjen, egy nap ballépésitől!
Nem, soha ilvet! hatalma romba dőlve,
S vigasz, segély, öröm ne! külli koldus!”

A tudomány hiteles tanúsága szerint e férfit Noo-man-nak hívták. A ki akarja megolvashatja mindezt a Párisban, „par autorisation de l'Empereur à l'Imprimerie Impériale” 1864-ben megjelent fordításában ama híres arabs historikus, Maçondi, ily című munkájának: „Les prairies d'or”, vol. III. czím. 207. 208.

— A színházi jubileum alkalmával Nagy-Váradról több vendége lesz városunknak; nem ártana talán, ha valamely vállalkozó ez alkalommal kéjvonatot rendezne onnan hozzánk.

— Nagy-Várád épül és szépül! Ezen czim alatt közöl az ottani lap egy tudósítást, melyben az új építkezéseket elősorolja. Bezzeg Kolozsvárt nem lehet ily örvendentes tudósítással a közönség elé lépni.

*) Az illető rovat vezetője nem, de ama tudósítás írója ott volt. Szerk.

ben az egészet komédiának nevezi! — (2) Ki okosodik ki ebből?! — Cavaignae diktatúrája alatt lapja betiltatott, ő maga 9 napra bezárattott.

Aztán következtek a csapások, melyek sulya majdnem összetörte ez embert: 1852-től 1858-ig meghalt Musset Alfréd, Gerard de Nerval felakasztá magát, meghalt a jó öreg Béranger, meghalt száműzetésben Sue Eugen és meghalt 1855 június 24-én Delphina, a gratia plena, kit Heine kórágán halála előtt kevéssel, e szavakkal fogadott: „Ave Delphina, gratia plena, moriturus te salutet.” (3) A „moriturus” mégis túlélte! Aztán meghalt Heine, ajkain istenkáromlással lihegvén: „Dieu me pardonna: c'est son métier!” (*)

Mikor a szép, nemes nő karjai közt meghalt, Girardin kalap nélkül kiment az utcákra, fel s alá bolyongott Párisban, mint egy örült; két napig hasztalan keresték, aztán megtalálták a „Père Lachaise” temetőben, Musset Alfréd sírján.

Azt az örült szeretetet, mely keblének jégpáncélja alatt megmaradt, gyermekeire irányítá — nem használt semmit! mind a négyen 15—20 éves korukban haltak el.

Midőn legutolsó gyermeke, szívének kedvence, minden reménye oda lőn — Girardin nem sirt, nem könyezett. Némán, mint szobor, követte a koporsót, nézte: mint dombcrul a hant föléje, hallgatá a pap imáit; ő nem imádkozott. Mikor a pap elvégezte imáját, a sápadt, törhetlen apa a sir elé lépett; nem szólt egy szót sem, hanem fölemelte öklét és megfenyegette vele — — kit? mit? — — aztán összerogyott. Ajultan tették egy kocsiba. Két hónapig nem mozdult ki; naphosszant elült gyermekei szobáiban, nézte a róluk megmaradt emlékeket, olvasgatá legidősb fia egy pályanyertes kéziratát. — —

No — aztán kiment; az idő nagy mester; Emile

(*) Arnold Wellmer: „Ein Ritter ohne Furcht, doch nicht ohne Tadel” czimű czikke az „Über land und Meer” 1869 év december havi folyamában.

(3) Arnold Mels: „Erlebtes und Erdachtes.”

(4) Alfred Meissner: „Heinrich Heine” Erinnerungen. Hamburg, Hoffmann und Campe. 1866, 269 l.

— Halálos ítélet. A német lapokban egy, állítólag Spanyolból fordított halálos ítélet olvasható, mely így szól: „A szabaddóműves páholyoknak Lyonban egyesült képviselői a következő határozatot hozták: Vilmos és két ezinkostárs Bismarck és Moltke, az emberiség ezen ostorai, telhetetlen dicsszomjuk miatt annyi rablás, gyújtogatás és gyilkosság okozói ezennel három dühös kutya gyanánt törvénytlen kívül állóknak nyilvánítottak. Németországban és az egész földgömbön felkértek testvéreink ezen ítélet végrehajtására. Ez elítelt három vad állat kivégeztetéseért fejenként egy millió frank fog szereztetni, mely a hét nagy páholytól a végrehajtók, vagy azok örököseinek ki fog szolgáltatói.” Ez ítélet Madridban nyomtatott volna.

— Beregszászi Imréné szül. Tóth Klára, márczius 4-én Gálfalván hosszas szenvedés után életének 59-ik évében meghalt. Nyugodjék békében!

— Engenia ex-császárné előkészületeket tesz férjének elfogadására. Louis Napóleon egész kísérete csak négy személyből fog állani; különben azon ház, melyben nejevel és beteges fiával lakni fog, nem is alkalmas arra, hogy nagy eselődésget és kíséretet fogadhatson bé. Az angol lapok erősen állítják, hogy Louis Napoleon nem gondolkodmolyan arra, hogy a francia császári trón visszakövetelése által a francia politikába avatkozzék, hanem ő készen áll a francia nemzetnek szolgálatára, s ha meghívják, a nép akaratának hódolni fog. Most, tehát egyelőre bevárja a következőket s azután majd meglátja, hogy mit tehet. Okosan.

— A Flora-fürdőt, tulajdonosa Pataki Sándor, egy consortiumnak adta bérbe, mely azt vízgyógyintézetté változtatja át.

— Olteanu lugosi görög-keleti püspök a pápa által a f. hó 7-én tartott titkos consistoriumban praecanonisáltatott. Ha jól emlékszünk ez említett püspök még nem érte el a canon által a püspökség elnyerésére megkívántott kort és így csak dispensatióval praenonisáltathatott.

— Színházi tudósításunk, a „két jó barát” előadásáról, térszűke miatt jövő számunkra maradt.

— Egy nagyvárosias történet czim alatt a „Reform” ezeket írja: Sz... aranyműveshez bemegy tegnap reggel egy aranygalléros honvédelezredes, ki gr. J. G.-nek adta ki magát s 4000 frt áru ékszert s drágaságot vásárol össze, de mikor fizetni akar, látja, hogy zsebében nincs csak két ezer forint. Ezalatt belép a boltba az alezredes szárnysegéde s mély alázattal üdvözlí a grófot, ki oda szól, hogy maradjon itt addig kezesül, míg az elvitetett ékszerekért a pénzt megküldi. A segéd kész örömmel teljesíti a csekély szolgálatot, s a gróf eltávozása után majdnem rajongva beszél el, mennyit köszönhet ő a grófnak, kinek neje egy milliomas angol hölgy, s maga is gazdag ember lévén, az ily szegényeknek valódi jótékony angyala. Egy negyedóra mulva azonban két drabant lép be, csalónak nevezik a honvédtisztest s azután fegyver közt kísérik a városházára, hova az aranyművest is meghívják, hogy ékszerait visszavegye. Az ékszerész hálás elismeréssel köszöni meg a drabantok buzgóságát s igéri, hogy pár percz mulva szintén fön lesz a városházánál. Pár percz mulva föl is ment a kapitánysághoz, de ott sem honvéd alezredesről, sem szárnysegédéről, sem a drabantokról nem tudtak semmit. Az ember azt hinné, hogy ez csak Londonban vagy Párisban történhetett.

— A Fertő tava ismét megtelik vízzel. E tó sok bajt okozott már földleirőknak, koronként kiszárad belőle egészen a víz és a tő fenékén virágzó mezőgazdaság indul meg. Ez így tart egy ideig, akkor ismét megtelik vízzel. A földle-

de Girardinon azonban nem fogott ki. Emile de Girardin azóta sápadt, szótlan, hallgatag lőn. Csak íróasztalánál éled fel újra, midőn eleveneket és holtakat elítél.

A februári forradalom után apraesidens ellensége volt; az államesiny után Belgiumba menekült, de csakhamar visszatért. III. Napoleon személyesen fölkereste palotájában és barátságot kötött vele. A „Liberté”, melyet az ötvenes években alapított, a mérsékelt ellenzékeskedés határain túl nem ment. — Csak a január 2-i kabinet megalakítása után lett határozott párthive a császárnak, noha Ollivier üldözési vágya Rochefort ellen kis időre elidegeníté Girardin-t. Később azonban kibékült; kevéssel a jelen háboru kitörése előtt a császár senatorrá nevezte ki, mit azonban, hihetőleg Hugó Viktor keserű kifakadásai miatt a „Rappel”-ben (a plebiscitum alkalmából közölt cikkből) — visszautasított. Ekkor adta el lapját is Dutoyrat-nak 1,500,000 frankért. A jelen háboru alatt határozottan a Bonaparte család ellen volt; ő tanácsolta az augusztusi veszteségek után a regens császárnénak, hogy engedje át a kormányt a nemzetnek és mondjon le. Ha a császárné ez ajánlatot elfogadja, Sedan- és Metznél aligha történt volna kapitulatio; Franciaország más állapotban volna és a második császárság restaurációját nem neveznék képtelenségnek. — — — Girardin jelenleg Bordeaux-ban van. — — —

Mint látom, kedves olvasóm, érdekel tekintesz a toll királyának, az én fejedelmi barátomnak arczképére.

Aztán így szólasz hozzám:

— De hát mit tart ön Girardinról? minek tartja ön őt? méltó-e megvetésünkre, vagy tiszteltünkre? bámulja vagy elítéli ön?

És én ekkor a következőket válaszolom:

— Ha az ember a köznapiaság posványában lubiczkol, ha a középszerűség keresztjét hordja vállain, mint én, akkor okosan teszi, ha tovább lubiczkol a pocsolýában, *) tovább hordja keresztjét és ha — hallgat!

*) De még sem az érdekesen rajzolt nyomokon!

Szerk.

rók sietnek mindjárt és az első esetben a Fertő tava nem tűnik fel a térképeken; később azonban ismét helyet kell számára szorítani.

— Az orosz közigazgatási közegek is jól fogják fel a miniszteri rendeleteket. Az orosz belügyminiszter utalván azon honfiui magatartásra, melyet a német s francia zsidók a lefolyt háboruban tanúsítottak, utasítja az orosz közigazgatási közegeket, igyekezzenek a zsidókat elszigeteltségükből kiragadni és azokat a többi népességbe beolvasztani. De mit tesznek a hatóságok? A zsidókat saját-ságos ruhájuk miatt üldözik és a renitenseket börtönnel büntetik. A zsidóknak nem szabad többé viselni: a hoszu kaputokat selyem vagy prűnelle-ből, az övet, kucsmát és krymkít (sima bársony sapka); szintugy meg van tiltva a szakáll és peies (a lengyel zsidók hajfűrtje a halantékon) viselete. A zsidóknak meg van hagyva, hogy ugy öltözenek mint a többi lakosok, de öltönyüket nem szabad selyem- vagy felselyemből készíteni. A lengyel zsidóknak az eddig lengyel zsidó viselet kereken meg van tiltva. Tiltott ruhadarabok ezek: turbán, zsidó szabásu ruhák, színes papucsek; ellenben a zsidónők arra szorittatnak, hogy közönséges főkötőket vagy női kalapot viseljenek, továbbá a francia vagy orosz divat szerint öltözzenek. A császári rendelet folytán a nőknek nem szabad többé fejüket beretválatni. A ki e törvényt megszegi, mindanyiszor 5 rubelnyi büntetés alá esik. Rabbik és egyéb egyházi személyek, kik a zsidók vallási szertartásaiban részt vesznek, szigorú büntetés terhe alatt felügyelni tartoznak, hogy a zsidónők hazafiságuk alkalmából ne vágassák le hajukat. Ezenfelül szigoruan van megtiltva a zsidóknak, hogy utánzótt hajéket viseljenek.

KÖZGAZDASÁG.

A folyó hó 13-án lefolyt országos vásárunk most se tagadta meg szokott jellemét, t. i. néptelen volt, mint a Gergely-napi vásárok rendesen; nem is csoda, mert a nemrég bevégeződött olvadás után, ámbár az időjárás kedvező volt, még sem szíkhadhattak fel az utak annyira, hogy távolabb vidéki emberek, különösen a mezőségek meg mertek volna küzdeni a néhol feneketlen sárral, s a merészebbeket is vasszarasztotta a vásár előtt 2 nappal hullott havas eső. Gergely megrázta a szakállát... Elmondhatjuk, hogy e vásár még heti vásáraink élénkségével sem bírt, és csak abból lehetett sejteni, hogy országos vásárunk van, mert ott láttunk a piaci templom körül néhány beszercei és sz.-régini tímárt, a tordautezában hasonlólág a sz.-régini kádárokat, a kik most épen igen nagy mennyiségű faedényt szállítottak a vásárra, valamint a magyar-utczában a déési, n.-bányai és telegdi fazekasokat, a kik cserépedényeikkel két sorban az egész utcázát elfoglalták; láttunk még néhány házaló tótót s vagy négy vászonarúró székelý asszonyt is, szóval meglehetős számú eladót, de biz azok csak unatkoztak sátraikban, mert vásárló feltűnő kevés volt s ezért a délutáni órákban már mindenki pakolt, nem levén kilátása az árulhatásra. Nem levén említésre méltó forgalom, hiányzik az alap is, a melyre részletes és számmal kimutatható forgalmi kimutatást fektethetnénk, azért ezuttal csak a megemlítésre szorítokunk, hogy országos vásárunk csakugyan lefolyt.

Üzlet. A gy.-fehérvári piacz árai mart. 11-én. Tiszta búza, ausz. mérője, 5 ft — kr., elegybúza 4 ft 55 kr., rozs 3 ft 85 kr., törökbuza 4 ft — kr., zab 2 ft 50 kr, széna mázsája 2 ft 15 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszu 13 ft. 50 kr. marhahús fontja 20 kr., konyhaliszt 10 kr. borsó 28 kr., lenese 28 kr, paszuly 20 kr. burgonya 2 f 35 k.

A nagy-enyedi piacz árai mart. 9. 1 mérő tiszta-búza, legjobb, 5 ft — kr., rozs 3 ft —, elegybúza 4 ft 50 kr, zab 2 ft 65 kr. Széna mázsája 3 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszu 12 ft 50 kr. 1 font fagygyugyertya 40 kr. Marhahús 16 kr. Konyhaliszt 13 f — kr. Borsó, kupája 16 kr., lenese 20 kr, paszuly 10 kr. Burgonya mérője ft — kr.

A szász-régini piacz árai martius 9-kén. ausz. mérője. Tisztabuza 5 ft. 50 kr. Rózs 3 ft 80 kr. Elegybúza 4 ft 20 kr. Zab 1 ft 90 kr. Széna mázsája 2 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszu 11 ft — kr. Egy font fagygyugyertya 40 k. Marhahús fontja 18 kr. Konyhaliszt 9 ft — kr. Lenese kupája — kr. Paszuly mérője 3 ft 60 kr. Burgonya, mérője — kr. Disznózsir fontja — kr.

A m.-vásárhelyi piacz árai mart. 9-én. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 5 ft 24 kr., rozs 3 ft 74 kr., elegybúza 3 ft 80 kr., zab 2 ft 80 kr. Széna mázsája 3 ft 20 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszu 11 f. 60 k. Fagygyugyertya fontja 42 kr. Marhahús 20 kr. Konyhaliszt 10 kr. Borsó, 12 kr. lenese 14 kr., paszuly 12 kr., Burgonya 1 fr 40 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Mart. 14-én 5%, Metalliques 100 frt 58.25. Kamat 58.25. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 67.90. 1860. Kölcsön 95.75. Bankrészvéný 725. Hitelintézeti részvéný 200 frt. 258.80. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4 kr. 124.90. Ezüst 122.65. Cs. kir. arany 5.86. Napoleondor 9.94.

Urbéri kötvénýek: Magyarországi 79.30. Temesi 77.—. Erdélyi 74.75. Horváthországi 83.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

A „Kelet” 56. számának nyilttéri rovatában, Hollender ur a nyomdász-iffuság báija alkalmával felmerült idétlen megjegyzésekért szemtelenül engem tesz felelőssé, s rágalmozónak nevez.

Nincs szándokomban Hollender urat a nyilvánosság előtt vissza sértegetni, csak kijelentem, hogy tanukkal is szolgálók, a kik e pletykaság forrásul, önt vallják és tudják. M. I.

*) E rovat alatt közlétekkért csupán a sajtóhatóság íránt való felelősséget a szerk.

452 — 453. 1871.

(95)

(1—3)

A képviselő közgyűlésnek 177 és 178. 1870. számú határozatai köz tudomásra juttatják, hogy Kolozsvár sz. kir. város tulajdonát képező következő birtokai u. m. az úgynevezett postarét, melynek felkiáltási ára 1242 frt o. é. és a kül-szappanyutczában 19 sz. alatt levő telek és kert, melynek felkiáltási ára 43 frt o. é. a folyó 1871-dik évi április 24-től, három egymásután következő évre azaz 1874-ik év április 24-ig folyó évi mártius 27-ik napján, a városházánál, a 4-ik számú teremben tartandó nyilvános árverezésen a legtöbbet ígérőknek haszonbérbe fognak adni.

A haszonbéri szerződés feltételei megtekinthetők a majorság ügyi előadóknál (városház emelet 8-ik szám alatt) naponta a hivatalos órákban, de az árverezés előtt is fel fognak olvastatni.

Sz. kir. Kolozsvár város köz. tanácsától márt. 11-én, 1871.

NEM HIVATALOS.

Kováts Károly

93

1—6

Ajánlja a tavaszi és nyári időnyre a legnagyobb választásban, s többféle formában és színekben ellátott:

férfi- és gyermek-kalapok

gyári-raktárát,

a legjutányosabb árak mellett.

Kaphatók továbbá: nyakkendők, gallérok, kézelők, finum varrot-elejű férfi-ingek, kitűnő

férfi- és női kesztyűk, sétapálcák, esőernyők és női-lábbelik nagy választásban.

Főtér.

Frölich-ház

Kolozs-vártt.

Bécsi butor raktár. CZETZ JÁNOS és TÁRSA

— Kolozsvártt középütcza Folly-háznál —

ajánlja gazdagon berendezett diófa butor raktárát. A leg-ujabban érkeztek **Stafirungokhoz** szükséges **Szalón és szobabeli butorok**, sifonok, ágyak, ebédlő, író, varró, kártyázó, toalet, trumán és Szalón asztalok, ebédlő kredenczek, székek, divánok Szalónokba, kész gárnitur butorok, álló és aranykeretű tükörök kitűnő olesó gyári árakért.

Ruganyos és lószőr madráczok, finum ágyak, selyem és Caszmir paplanyok, futó és szoba szőnyegek.

Kárpitos és asztalos segédeinkkel szolgálhatunk vidékre is dolgozás végett. (92) (1—4)

Megrendelések gyorsan, pontosan és figyelemmel igazittatnak.

(76)

(2—*)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt
3,302,374 forint biztosítéki alappal

biztosításokat fogad el:

- I. Tűzkárok ellen.
- II. Szállítmányi áruk — uton elkarosodása ellen.
- III. Jég-károk ellen — mindennemű terményekre.
- IV. Végre minden módozatokban,

az ember életére;

nevezetesen biztosít:

- a) halálesetben fizetendő tőkéket;
- b) a biztosítónak még életében fizetendő tőkéket;
- c) gyermekek számára nevelési, kiházasítási vagy férjhezmeneteli tőkéket;
- d) nyugdíj vagy életjáradéki összegeket;
- e) temetkezési költségeket;
- f) közvetíti az általa alakított túlélési csoportokat.

Életbiztosítási példák.

- I. Halálesetre biztosított 2000 forint tőke évenkénti díja a biztosító

20 — 30 — 40 — 50

éves korában kezdődőleg

34 frt 60 kr. 45 frt 40 kr. 63 frt 40 kr. 95 frt 20 kr.

- II. Kiházasítási 1000 forint tőkéért, mely a gyermeknek 20 ik évében fizettetik ki, évenkénti díjban esik, ha a kedvezményezett gyermek a bélépéskor

2 — 4 — 6 — 8

34 frt 20 kr. 42 frt — kr. 51 frt 20 kr. 64 frt — kr.

- III. Ha egy jelenleg 25 éves egyén 60 éves korától kezdődőleg évenkénti 1000 frt. járadékot kíván magának biztosítani, fizet évenként 81 frtot o. ért.
- IV. Hogy egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyikük elhalásakor a a tul élő részére 2000 forint legyen biztosítva, fizetni kell díjban: 62 forint 60 krt. évenként.

Mindezen miveleteknél a biztosítók még az évi nyeresemény felében is részesülnek.

- V. Hogy egy 38 éves egyén halála esetére 100 forint temetkezési költséget biztosítson, fizet évenként, 1/2 évenként, 1/3 évenként, havonként

3 frt 15 kr. 1 frt 63 kr. 82 krajczárt. 28 krjert.

Egyéb módozatokra nézt s különben is mindenkben bővebb felvilágosítás-sal szolgálunk a társasági felügyelők, vidéki ügynökök és helyben

A VICTORIA biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.

(Főtér 278 sz. 1-ső emelet hátul.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvártt. Nyomatott az év. ref. főtanoda betűivel Stein Jánosnál. - BCU Cluj

(94)

(1—5)

Fontos szemüveg-szükséglőknek! BOSCOVITZ A.

látyszerész Kolozsvárról,

jó hirben álló optikai áru raktárával körútra indul, még pedig

következő tartozkodási időszakokkal:

Márzius 21-től 27-ig Maros-Vásárhelytt.

29-től ápril 4-ig Medgyesen.

Ápril 6-tól 18-ig Brassóban.

20-tól 24-ig Fogarasban.

25-től 30-ig Szebenben.

42

8—*

JANKÓ VINCZE

gépgyárában

Kolozsvártt, külső tordautczában 306 sz. alatt.

készen kaphatók:

Vidats-féle vasekék.	Ára 17 és 18 frt.
Eketaligák	10 frt.
Vasfogu boronák	28 frt.
Szóró és tisztító rosták	65 frt.
Választó cylinder rosták	45 frt.
Répa-vágók	105 frt.
Szeckavágók	55 és 95 frt.
Cséplogépek	500 és 650 frt.
Borsajtók vassróffal	85 frt.

A gyárba beszállított gépek kijavitása gyorsan és pontosan teljesítettik.

(62)

(6—12)

Vizsgáljatok s tartsátok meg a jót. Számtalan esetben jónak bizonyults orvositekinetelyek és magánosok tanusítványai által kitüntetett gyógyszerek.

Dr. Miller móhnyövény-nedve.

Leghathatóbb szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkasság, rekedtség, kezdődő tüdővész, továbbá gyermekek számarhurutja ellen; ezer meg ezer esetben bebizonyulva. Egy üvegtégely ára pecsét és használati utasítással 3 nyelven 50 kr.

Hála- és elismerő irat.

Kellemes kötelességem dr. Miller urnak jeles móhnyövény-nedvéért hálás köszönetemet ezen-nel nyilvánosan kimondani. En ezen nedvet magam- és családomnál erős meghűléseknel meglepő sikerrel használtam. Bukurest, október 8-án 1870. Bibesco N. ezredes.

Miller óvbalsama görcsök ellen.

Törvényes-vegytani elemzés szerint 1868. ápril. 8-áról a növényország leghasznosabb nemeitől a legszorgalmasabban készítve, erősítő és üdítő hatásánál fogva messzire kitűnőleg ismerve a gyomor és végbél nyálkassága, emésztéshiány, gyomorgyengeség, görcsös gyomorbaj, vérhas, puffadás és kolikafájdalmak ellen.

Ezen kívül leghathatóbb és legerősebb szer hoeszas és kimerítő betegségek után. Eredeti, horgonykupakkal, pecsét és használati utasítással 3 nyelven ellátott üveg ára 1 fr 50 kr. Egy kisebb üveg 80 kr.

Beküldetett.

Önök jeles óvbalsama következtében több éves gyomorbajom, mely már annyira megrosszabult, hogy semmiféle ételt sem valék képes élvezni és megemészteni, láthatólag javult úgy hogy biztosan remélem, miszerint elveszettnek hitt egészségemet vissza fogom nyerni.

Szíveskedjék ön postafordultával még 6 üveget küldeni nekem e balsamból. Legörömeoseb ragadók meg minden alkalmat, hogy a Miller-féle óvbalsamot melegen ajánljam. Fogadja ön ezennel mélyen érzett háláját lekötölezettje

Karácsoni Károly

cs. kir. osztr. sóbánya igazgató s az olábarszági technikai sóbánya-kar elnökének

Kolozsvártt valódi minőségben csak Binder K. és Dr. Hintz Gy. gyógyszerárakban kaphatók.

Brassóban: Jekelius F. gyógyszerésznél, Purzengasse; Duschoin I. fűszerkereskedőnél főtér, és Kugler F. gyógyszerésznél, óvár; Szászvároson: Specht I. gyógyszerésznél; Beszterczén: Kelp F.-nél. Bukurestben: Frank Andr. gyógyszerésznél és Ovessa I.-nél; Gyula-tehórvárt: Boos C.-nél; Csik-Szeredán: Winkler F.-nél; Décsen: Krémer Jánosnál; Fogarasban: Megai I. gyógyszerésznél; Gy.-Szent Miklóson: Fröhlich E.-nél, Szebenben: Sill M.-nél. Hosszafalmban: Jekelius A. gyógyszerésznél; Kézdi-Vásárhelytt: Lukács F.-nél; Medgyesen: Hienz A. gyógyszerésznél; Szász-Szebenben: Weissórtl. G. A.-nál; Nagy-Enyeden: Horváth F.-nél. Kőhalomban: Szentpéteri I.-nél; Rozsnyón: Römer A. gyógyszerésznél; Segesvártt: Teutsch J. B.-nél, ki egyúttal alraktárak felállítására is meg van bízva; S.-sz. Györgyön: Csutak és társánál; Feketealomban: Reinhard C.-nél; Földvártt: Folberth E. gyógyszerésznél.

(89)

(6—6)

Schwechati kiviteli sörök

kaphatók:

KARVÁZY GYULA

fűszer, csemege és bor üzletében.

Schwechati ászok sör (Schwechater Export-Lager-Bier)

egy nagy üveg 30 kr.

Márziusi sör (Märzen-Bier) 34 kr.

Bakk-sör (Bock-Bier) 40 kr.

Minden üveg 10 krajczárba számíttatik és ugy vissza is vétetik.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett küldhetők. Nagyobb megrendeléseknél az árak jutányosabbak.